

ΜΠΟΛΙΒΑΡ

3507

Ἕνα Ἑλληνικὸ Ποίημα

τοῦ ΝΙΚΟΥ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Μιά Σύνθεση τοῦ ΝΙΚΟΥ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ σὲ φόρμα
Λαϊκῆς Καντάτας

Τραγούδι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Μ Π Ο Λ Ι Β Α Ρ

Ένα Έλληνικό Ποίημα

του ΝΙΚΟΥ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Μιά Σύνθεση του ΝΙΚΟΥ ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ σε φόρμα
Λαϊκής Καντάτας

Τραγούδι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Τὴν Ὀρχήστρα καὶ Χορωδία διευθύνει ὁ Συνθέτης

Πλευρά Α

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κρουστά: ΝΙΚΟΣ καὶ ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΒΡΑΝΟΣ

2. ΜΠΟΛΙΒΑΡ! ΚΡΑΖΩ Τ' ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ

Τραγούδι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

3. ΕΛΕΓΕΙΑ ΓΙΑ ΦΛΑΟΥΤΟ

Φλάουτο: ΣΤΕΛΛΑ ΓΑΔΕΔΗ

4. ΑΝ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΩΝ ΚΟΡΑΛΛΙΩΝ: Χορωδία

5. ΕΛΕΓΕΙΑ ΓΙΑ ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΛΟ

Βιολοντσέλλο: ΣΩΤΗΡΗΣ ΤΑΧΙΑΤΗΣ

Πλευρά Β

1. ΑΝ Η ΝΥΧΤΑ, ΑΡΓΕΙ ΝΑ ΠΕΡΑΣΗ

Τραγούδι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

2. ΙΝΤΕΡΜΕΔΙΟ

3. ΣΑΝ ΜΙΛΑΣ, ΦΟΒΕΡΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ...

Τραγούδι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

4. ΕΛΕΓΕΙΑ ΓΙΑ ΚΙΘΑΡΑ

Κιθάρα: ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΗΛΙΑΡΕΣΗΣ

5. CORAZON: Χορωδία

6. ΕΛΕΓΕΙΑ ΓΙΑ ΛΑΟΥΤΟ

Λαούτο: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΕΣΠΟΤΙΔΗΣ

7. LIBERTAD

Τραγούδι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

8. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

B O L I V A R

A Greek Poem

by NICOS ENGONOPOULOS

set to music by NICOS MAMANGAKIS in the form
of a Popular Cantata

Vocal by GEORGE ZOGRAFOS

Orchestra and Chorus conducted by the Composer

Side A

1. PROLOGUE

Percussion: NICOS & GEORGE LAVRANOS

2. BOLIVAR! I CALL OUT YOUR NAME

Vocal: GEORGE ZOGRAFOS

3. ELEGY FOR FLUTE

Flute: STELLA GADEDI

4. IF IN THE CORAL ISLANDS: Chorus

5. ELEGY FOR CELLO

Cello: SOTIRIS TAHIATIS

Side B

1. IF THE NIGHT PASSES SLOWLY

Vocal: GEORGE ZOGRAFOS

2. INTERMEZZO

3. WHEN YOU SPEAK, TERRIBLE QUAKES...

Vocal: GEORGE ZOGRAFOS

4. ELEGY FOR GUITAR

Guitar: GERASSIMOS MILARESSIS

5. CORAZON: Chorus

6. ELEGY FOR LUTE

Lute: PANDELIS DESPOTIDIS

7. LIBERTAD

Vocal: GEORGE ZOGRAFOS

8. EPILOGUE

Τὸ πολὺ γνωστὸ ποίημα τοῦ Νίκου Ἐγγονοπούλου "Μπολιβάρ,, ἄλλοι ἀρμοδιότεροι ἔχουν κρίνει καὶ ἐπαινεῖσι ἤδη.

Στὸν "Μπολιβάρ,, τοῦ ὁ Μαμαγκάκης, ἀκολουθώντας τὴν πολυδύναμη ποικιλία καὶ φαινομενικὴ ἀσυνέχεια τοῦ ποιήματος μεταφέρει στὴ μουσικὴ του μιὰ ἀντίστοιχη ἀντίληψη ποὺ τῆς δίνει τὸ χαρακτῆρα ἑνὸς πολυχρώμου collage. Ἐνσυνείδητα καὶ θεληματικὰ παραθέτει ἰδιώματα ἀντιθετικά, ἐκ πρώτης ὄψεως ἀσυμβίβαστα, μερικὲς φορές, παρμένα ἀπὸ μουσικὲς περιοχὲς ποὺ τὶς χωρίζουν τεράστιες ἀποστάσεις, καὶ ἀπὸ κόσμους ποὺ στηρίζονται σὲ ἀλιωτικές, μακρυνὲς ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, βάζει.

"Ὅμως - ἐδῶ ὑπάρχει τὸ οὐσιαστικὸ ἐπίτευγμα τοῦ συνθέτη - κατορθώνει τὰ φαινομενικὰ παράταιρα αὐτὰ στοιχεῖα νὰ τὰ συνδέσει σὲ μιὰ ἐνιαία ἐξελικτικὴ γραμμὴ μὲ συνέπεια καὶ ἐσωτερικὴ ἐνότητα ὅπως. Ἴσως ἡ συνέχεια αὐτὴ νὰ μὴν προκύπτει εὐκόλα στὴν πρώτη ἀνάλυση ἢ στὸ πρῶτο ἀκουσμα, ἀλλὰ μιὰ ἀμεσώτερη ἢ πρὸ ἐπίμονη ἐπαφὴ μὲ τὸ ἔργο ὑποβάλλει σαφῶς τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἀπο-

δοχῆς τῆς συνοχῆς του. Ὁ πρῶτος στερεὸς συνδετικὸς κρίκος εἶναι ἡ ἡχητικότητα τοῦ ἔργου, ἡ ἡχητικότητα τοῦ Μαμαγκάκη μὲ τὴν συνεχῆ ἐντονη παρουσία τῶν νυκτῶν ὀργάνων μὲ τὸν αἰχμηρὸ πλοῦτο τους καὶ τὴν γωνιώδη ρυθμικότητά τους, τὴν γεμάτη συγχορδίες τῶν πολλῶν στικτῶν ἤχων ποὺ τὴν συνθέτουν: μιὰ ἡχητικότητα πλοῦσια καὶ νευρικὴ μαζί, ἰδιότυπη ποὺ ποτίζει ἀκόμη καὶ περιοχὲς τοῦ ἔργου ὅπου χρησιμοποιοῦνται τελείως ἄλλου εἴδους ὄργανα - φλάουτο, βιολοντσέλλο, φωνή - ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖται μιὰ πραγματικὴ ἐσωτερικὴ ἐνότητα στὸ ἡχοχρώμα. Ἐπειτα ἡ αὐστηρὴ ἀρθρωση τῆς μορφῆς: ἡ ἐξέλιξη στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κάθε κομματιοῦ προχωρεῖ μὲ ἀναγκαιότητα κατὰ μῆκος μιᾶς σκληρὰ τεταμένης γραμμῆς ποὺ ὑποβάλλει τὴν ἀπαίτηση τῆς ἐπερχομένης ἀλλαγῆς ἢ μεταπτώσεως πρὸς τὸ ἐπόμενο φαινομενικὰ διαφορετικὸ κομμάτι. Οἱ μεταπτώσεις αὐτές, συναφασμένες μὲ τὴν ὑφὴ τῆς τεχνικῆς τοῦ collage, περνοῦν πάνω ἀπὸ τὶς αἰχμὲς ἢ ἀκμὲς καὶ γεφυρώνουν ἐσωτερικὰ τὰ ὅσα ἐξωτερικὰ μοιάζουν ἀνόμοια.

Ἀπὸ τὴν ἀτονικότητα στὴν τονικότητα ἢ τὴν τροπικότητα (modalité), ἀπὸ τὴν

γεμάτη, ὀγκώδη, ἡχητικότητα στὴ λιτότητα τῆς μιᾶς γραμμῆς, ἀπὸ τοὺς ἰσοκρατημένους, ἢ ἐπαναλαμβανόμενους ἕως τὸ ἐπιαιτικό, ρυθμοὺς στὰ ρευστὰ εὐλύγιστα ρυθμικὰ σχήματα, ἀπὸ τὰ ἔγχορδα στὶς φωνὲς ἢ τὰ κρουστά, ὅλα αὐτὰ τὰ χάσματα καὶ οἱ ἀντιθέσεις μοιάζουν προκλήσεις γιὰ τὸν συνθέτη νὰ τὰ γεφυρώσει καὶ νὰ τὰ ἐνοποιήσει διατηρώντας ὅμως μαζί καὶ τὴ βασικὴ τους πολυχρωμία καὶ ἀντιθετικότητα μέσα στὴν ἀπέραντη ἀκουρελοῦ μὲ τὰ ζωηρά, καὶ ὅμως συνεπῆ λαϊκὰ χρώματα. Συχνὰ ἀγγίζει ὁ συνθέτης τεχνικὲς γραφῆς τῆς πρὸ ἀκραίας πρωτοπορίας, ποὺ ἀκούονται σ' ἐλάχιστη ἀπόσταση ἀπὸ στοιχεῖα μ' ἑλληνικὸ δημοτικὸ ἢ ἀκόμη ἰσπανικὸ ἢ λατινοαμερικανικὸ χαρακτῆρα. Ὅλα αὐτὰ τὸ παρδαλὸ χαλί, λαμπερό, γεμάτο σκοτεινά, βαθεῖα χρώματα ὅπως αὐτὰ ποὺ τόσο σοφὰ ταιριάζει ἡ κεντρικὴ Ἀσία, ἀκριβῶς τὰ χρώματα ποὺ ξεπηδοῦν ἀπ' τὸ ὑπερβολικὸ σκοτάδι, τὸ ἀπλώνει ὁ συνθέτης θαρρετὰ, χωρὶς νὰ ζητῇ ν' ἀπαλύνει τὶς ἀντιθέσεις του, ζητώντας νὰ μᾶς προσφέρει, ἕναν βαθὺ πλοῦστο κόσμον μέσα στὴν μεταπλασμένη λαϊκὴ ἀτμόσφαιρά του.

ΓΙΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ